

Sygn. akt I ACz 1206/12

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Uznańska

Sędziowie: SSA Andrzej Szewczyk

SSA Barbara Górczanowska

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2012 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. G.

przeciwko Firmie Handlowej (...) spółce akcyjnej w K. w upadłości układowej

ozaniechanie

na skutek zażalenia powoda i strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie - Wydział IX Gospodarczy z dnia 15 lutego 2012 roku, sygn. akt IX GC 326/10

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 lutego 2012 r., sprostowanym postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie przyznał biegłemu Uniwersytetowi J. w K. - Instytut (...) kwotę 9.889,88 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie opinii w sprawie.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę prawną przyznania biegłemu wynagrodzenia stanowi art. 288 k.p.c. oraz art. 89 ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r., Nr 167 poz. 1398 ze zm.). Przyznane wynagrodzenie zostało wystawione na podstawie przedłożonego przez biegłego rachunku opiewającego na kwotę 9.889,88 zł. Łączny czas pracy biegłego na które złożyły się czynności wyszczególnione w karcie pracy wyniósł 182 godziny robocze. Opinia została wykonana rzetelnie i zgodnie z odezwą. Przyznając wynagrodzenie Sąd Okręgowy uwzględnił kwalifikacje biegłego, nakład pracy potrzebny do wydania opinii oraz poświęcony przez biegłego czas.

Zażalenie na postanowienie z dnia 15 lutego 2012 r. wniosły obie strony.

Powód zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie art. 93 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez zaniechanie obowiązku ustalenia wynagrodzenia biegłego i oparcie się jedynie na rachunku biegłego, zgodnym z wystawioną przez niego fakturą VAT;

2. naruszenie art. 90 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez nieprawidłową ocenę bądź jej brak w odniesieniu do ustawowych przesłanek tj. wymaganych kwalifikacji, potrzebnego do sporządzenia opinii, czasu i nakładu pracy;

3. naruszenie art. 279 k.p.c. poprzez zaniechanie umożliwienia stronom wypowiedzenia się w przedmiocie wyboru biegłego, co w konsekwencji spowodowało prawie czterokrotne podwyższenie wynagrodzenia biegłego w stosunku do pierwotnie przewidywanego.

W konkluzji powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ewentualnie zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przyznanie biegłemu wynagrodzenia w kwocie 2.500 zł.

W uzasadnieniu zażalenia powód zarzucił bezkrytyczne przyznanie biegłemu zawyżonego wynagrodzenia, bez samodzielnej oceny okoliczności mających znaczenie przy jego ustaleniu. Zdaniem powoda doświadczenie życiowe wskazuje, że liczba 182 godzin roboczych na sporządzenie dwudziestoosmiostronicowej opinii przez pracownika naukowego ze stopniem doktora habilitowanego zajmującego się zawodowo zagadnieniami związanymi z przedmiotem opinii biegłego jest zawyżona. Powód wskazał na nieracjonalność przyznania wynagrodzenia w kwocie 9.889,88 zł, w sytuacji nałożenia na niego obowiązku uiszczenia zaliczki za sporządzenie opinii w kwocie 2.500 zł. Podniósł, że kwota przyznanego wynagrodzenia jest nieracjonalna z punktu widzenia wartości dochodzonego pozwem roszczenia. Dalej powód wskazał, że Sąd zlecił sporządzenie opinii podmiotowi, który nie posiada wiadomości specjalnych w koniecznym zakresie, gdyż uniemożliwił stronom uprzednie wypowiedzenie się odnośnie wyboru osoby biegłego. Ponadto zarzucił dowolne określenie przedmiotu opinii poprzez sformułowanie pytań, które znajdują się poza zakresem okoliczności, których stwierdzenia strony oczekiwały. Powód zarzucił także niedopuszczalne zlecenie sporządzenia opinii w celu dokonania analizy stanu prawnego, nie zaś faktów.

Strona pozwana w wywiedzionym zażaleniu zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 288 k.p.c., art. 89 oraz art. 90 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez przyjęcie, iż sporządzona opinia wymagała nakładu pracy i czasu w ilości 182 godzin roboczych, podczas gdy rozmiar i rodzaj skomplikowania opinii nie uzasadniał takiego nakładu i czasu pracy.

W konkluzji strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie biegłemu wynagrodzenia w kwocie 5.000 zł ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia stron są uzasadnione na tyle, że skutkują uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Sąd I instancji czyniąc ustalenia faktyczne oparł się bowiem na nieistniejącym w aktach sprawy dowodzie w postaci karty pracy biegłego.

Zgodnie z art. 288 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę.

Zasady na które Sąd ustala prawo biegłego do wynagrodzenia określa art. 89 i n. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.) Stosownie do art. 90 u.k.s.c. i art. 93 u.k.s.c. wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę określa Sąd z uwzględnieniem kwalifikacji biegłego, potrzebnego do wydania opinii czasu i nakładu pracy, a także wysokość wydatków niezbędnych do wykonania zleconej pracy - na podstawie przedłożonego rachunku.

Szczegółowy sposób określania wysokości wynagrodzenia biegłego reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. z 1975 r. Nr 46, poz. 254 ze zm.) wskazując, że podstawą ustalania wynagrodzenia, a taka sytuacja zachodzi

w niniejszej sprawie, jest stawka za godzinę pracy (§ 2-3). Do obliczenia stawki przyjmuje się zasadniczo odpowiedni wskaźnik procentowy odniesiony do kwoty bazowej określonej w § 2 ust. 1 cyt rozporządzenia.

Jeżeli wynagrodzenie określa się w całości lub w części według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy, należy przedstawić sądowi wraz z rachunkiem dwa egzemplarze karty pracy sporządzonej według wzoru ustalonego odrębnie (§12 cyt. rozporządzenia). Dopiero ten dokument wraz z przedłożonym rachunkiem stanowi podstawę do ustalenia i przyznania biegłemu wynagrodzenia przez Sąd (§14 cyt. rozporządzenia).

W świetle powołanych przepisów oczywistym jest, że wyliczony w karcie pracy lub przedstawiony w rachunku czas i nakład pracy podlega weryfikacji przez sąd. Warunkiem przeprowadzenia weryfikacji wskazanych informacji jest przeprowadzenie dowodów na tę okoliczność w toku postępowania przed sądem.

W niniejszej sprawie po wystosowaniu przez Sąd Okręgowy odezwy o sporządzenie opinii, (...) J. - Instytut (...) przedłożył w dniu 11 stycznia 2012 r. trzy egzemplarze opinii (k. 263-291 akt). W wykonaniu zarządzenia przewodniczącego (k. 293 akt) wzywającym biegłego do przedłożenia rachunku za sporządzenie opinii w sprawie, (...) J. - Instytut (...) przedłożył w dniu 30 stycznia 2012 r. rachunek w postaci faktury VAT nr (...) na kwotę 9.889,88 zł (k. 360 akt). Biegły nie przedłożył natomiast karty pracy. (...) o liczbie godzin, jakie biegły poświęcił na przygotowanie i sporządzenie opinii w sprawie nie zawiera także przedłożony przez biegłego rachunek w postaci faktury VAT.

Zaskarżone postanowienie nie poddaje się kontroli instancyjnej. W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego polegające na przyjęciu, iż z karty pracy biegłego wynika, że biegły w ramach swojej pracy podjął szereg wyszczególnionych czynności, które zajęły łącznie 182 godziny, są arbitralne. Sąd I instancji dokonując ustaleń faktycznych na okoliczność czasu poświęconego do wydania opinii i nakładu pracy oparł się na dowodzie nieistniejącym w postaci karty pracy biegłego. Podkreślić należy, że warunkiem dokonywania ustaleń faktycznych jest prawidłowe przeprowadzenie dowodów. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie orzekł wyłącznie na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku całego postępowania, ale także na podstawie dowodów nieistniejących. Z tej przyczyny Sąd Apelacyjny nie może odnieść się merytorycznie do podniesionych przez żalące się strony zarzutów w przedmiocie ilości czasu niezbędnego do prawidłowego opracowania opinii przez biegłego specjalistę dysponującego niezbędnymi wiadomościami i ocenić czy rachunek wystawiony przez biegłego nie ma charakteru zawyżonego.

Wysokość wynagrodzenia biegłego określa Sąd, uwzględniając kwalifikacje biegłego, potrzebny do wydania opinii nakład pracy i poniesiony czas, a także wydatki niezbędne do wykonania zleconej opinii. Wymienione kryteria pozwalają na weryfikację przez Sąd przedłożonego rachunku określającego wysokość wynagrodzenia, której to weryfikacji służy karta pracy biegłego. Treść karty pracy obejmująca szczegółowe wymienienie czynności, jakich biegły dokonał w związku z opracowaniem opinii, jak również czasu poświęconego na każdą z tych czynności, zobowiązuje sąd do konkretnego ustosunkowania się do tych danych (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1966 r. sygn. akt I CR 93/6).

Wskazane uchybienia uniemożliwiają w niniejszej sprawie ustosunkowanie się Sądu Apelacyjnego do zarzutów podniesionych w zażaleniach w kontekście nakładu pracy biegłego i długości czasu niezbędnego na przeprowadzenie tak opisanej czynności, a przez to uniemożliwiają kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia pod względem zasadności i wysokości przyznanego wynagrodzenia. Ponadto winien Sąd Okręgowy wyjaśnić, czy przedmiotową opinię należy traktować jako opinię instytutu naukowego bądź naukowo - badawczego w rozumieniu art. 290 § 1 k.p.c. - biorąc pod uwagę podmiot, który wystawił rachunek, czy też jako opinię biegłego, który opinię sporządził i sygnował podpisem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c.